

OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE ORİGAMİ SANATI**Esmâ OKUR**

Okul Müdürü, Şehit Ahmet Aytemur Anaokulu, Battalgazi, Malatya

Orcid : 0000-0002-2242-6411

Zekiye BARMAN

Okul Müdürü, Aspuzu Anaokulu, Yesilyurt, Malatya Orcid: 0000-0001-9858-2157

Şermin ARTUÇ

Müdür Yrd., Şehit Ahmet Kurak Anaokulu, Yesilyurt, Malatya Orcid: 0009-0006-7634-6931

ÖZET

Okul öncesi dönemde origami sanatının isteğe öğrencilerin ince motor kas gelişimi ve sanat evrelerindeki rolü hakkında kısa bilgiler vermektedir. Okul öncesi öğrencilerine ders dışı ve ders içerisinde bir etkinlik olarak sunmak ve gözlem yordamlarından oluşmaktadır. Origaminin okul öncesi öğrencilerinin bilişsel ve duyuşsal alanda gelişmelerinde oldukça katkı sunmaktadır.

Araştırma, bu sanatın eğitim süreci içerisinde yaratabileceği etkiyi iki düzeyde ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır: davranış. Öğretmen-öğrenci ilişkisinde önemli bir gelişme ve öğrenme origami gerçekten çocukların duyu ve becerilerini geliştirmelerine yardımcı olur ve onlara duyarlılık kazandırır.

Anahtar Kelimeler: Origami, Sanat, Eğitim**GİRİŞ****Sanat Eğitimi**

Sanat eğitimi bireyin, sanat aracılığıyla gerçekleştirdiği fiziksel, hissel, zihinsel ve algısal gelişimlerini destekleyen tüm çabaları içine alan eğitim olarak karşımıza çıkmaktadır. Evren ile yaşamı bir bütün olarak kavrayıp, yaratma, yansıtma ve bir dünya oluşturma süreçlerini içerir (Timuçin, 2000, s. 197). 20. yüzyıldan günümüze değin kavram olarak sanat eğitimi, güzel sanatların içindeki bütün alan ve biçimleri kapsayan, okul içinde ve okul dışındaki kreatif sanatsal eğitimi şeklinde tanımlanmaktadır (San, 2010). Bununla birlikte sanat eğitimi kavramsal ve kapsamsal olarak sık sık tartışma konusu olmuş ve bu tartışmalara yönelik de birçok görüş meydana gelmiştir. Sanat anlayışında görsel kültür olanakları sadece görsel kavramlar alanında değil, sözlü ve işitsel sanatlarda (edebiyat, müzik, drama, opera, bale, film, televizyon) ve dolayısıyla görselin işitsel iletişimleri de sağladığı tüm yönlerindedir. Bütünsel olarak disiplinlerarası sanat eğitimi, sanattaki oluşumları, yaratımları, türleri, akımları, anlayışları, toplumsal konumunu ve sanatçının kişilik özellikleri gibi konuları ele almalıdır. Sanat (ayrıca kültür) tarihini, estetiği, sanat kuramlarını ve eleştirisini, sanat

psikolojisini, sanat sosyolojisini, sanat coğrafyasını, topografyasını, sanat olaylarını, sanat eserlerini, sentezi vb. sosyokültürel ilişkileri inceleyen teorik bilgi alanlarını içine alarak bütünsellik kazanır (San, 2010).

Okul Öncesi Dönemde Sanat ve Origami

Sanat eğitimi sistemindeki en önemli konulardan bazıları öğrenci ve öğretmen arasındaki ilişkilerdir; motivasyon ve öğretme/öğrenme metodolojisi. Bu nedenle, bu sorunlarla baş etmenin yenilikçi bir yolu vardı. Okul öncesi öğrencilerinin origamiye olan ilgisini birçok eğitim sisteminde sonuçları pratikte keşfedilmemiş bir sanattır.

Okul öncesi öğrenciler için teşvik edici, ilgi uyandıran ve zorlayıcı yeni bir şeyi temsil eder. İkinci olarak, durumu iyileştirebilir. Origami Öğrenci-öğretmen iletişimi, atmosferin normalden çok daha az resmi olduğu ders dışı bir etkinlik olarak görülürse de normal bir ders sırasında. Oyun benzeri kalitesi daha önemli kullanımları gizler; origami öğrenmeyi kolaylaştırır. Öğrencilerin mantık, sanatsal ve estetik duyarlılığının yanı sıra sabır, azim ve kararlılık geliştirmelerine yardımcı olarak süreç zihinsel disiplin.

Sanat ve Etki Alanı

Sanat ve sanat-kültür arabuluculuğu ile ilgili dersler, eğitimsel önemi ve kültürel değeri açısından eğitim sistemi içerisinde giderek daha modern bir yaklaşımla kayıt altına alınmaktadır. Bu süreçte birçok düşünür, kuramcı ve sanat bilimcileri farklı yaklaşım yollarıyla sanat ve eğitim ilişkisine yönelik adımlar atmışlardır. Sanat eğitiminde bazen sözlü edebiyat ve türü, bazen müzik, bazen resim daha önemli görülmüştür. Kimi zaman da çocuğun denge içinde yetişmesi ön planda tutulmuştur. Bununla birlikte zevk sahibi, estetik kimlik algısı oturmuş sanat tüketicileri veya hoşgörü sahibi, demokratik, açık fikirli ve tüm alanlarla yaratıcı bireyleri topluma kazandırmak da önemli görülen konular arasındadır (San, 2010). Sanat dünyayı anlamak ve de anlamlandırabilmek için yaşantımızın içinde yer alması gereken oldukça yetkin bir yoldur. İnsanlık ile eşdeğer tarihe sahip olan sanat bireysel olduğu kadar toplumsal yaşam için de önemli bir boyuttur. İnsanın doğasında barındırdığı kendini ifade edebilme arzusu sanat aracılığıyla ya da sanatsal anlatılarla gerçekleştirme çabası da bunun kanıtlarından biridir. Eğitimin bir parçası olarak kabul gören sanat eğitiminin, sanatın sahip olduğu yaratıcılık ve özgünlük olguları dikkate alınarak, kendine özgü ilkelere sahip olması gerekliliği de yadsınamazdır. Dolayısıyla eğitim dizgesi içerisinde sanat eğitimi konumlandırılırken yapısal ölçütleriyle birlikte değerlendirilmelidir. Sanat eğitimi derslerinin gerekliliği hakkında pek çok veri sunulabilir. Aynı zamanda bu gereklilikler zaman içerisinde, ihtiyaçlar araştırmalar doğrultusunda yön bulmuştur.

Origami Kelime Kökeni

Origami, (折り紙 origami) Japonca "ori" (katlamak) ve "gami" (kâğıt) sözcüklerinin birleşiminden meydana gelmiş olup kâğıt katlama sanatına verilen addır. Genellikle kare kâğıt parçalarını kesmeden ve yapıştırıcı kullanmadan, sadece katlayarak, çeşitli canlı ve cansız figürler oluşturarak yapılmakla birlikte, dikdörtgen kâğıtlardan, hatta kâğıt paralardan yapılan modeller de oldukça fazladır. Kesme işleminin de kullanıldığı türe Krigami denir.

Katlama(Orig.) klasik Katlama(Orig.) ve parçalı Katlama(Orig.) olmak üzere iki çeşittir. Klasik Katlama(Orig.) genellikle tek parça kağıttan yapılır. Çok fazla olmasa da iki veya üç parçanın kullanıldığı klasik Katlama(Orig.)yle çeşitli hayvan veya eşya figürleri yapılır. Modüler Katlama(Orig.) olarak da adlandırılan parçalı Katlama(Orig.) birbirinin benzeri parçaların birleştirilmesiyle oluşturulur ve hayvan veya eşya gibi somut figürlerden çok, üç boyutlu geometrik figürler yapılmasında kullanılır. Parça sayısında bir sınır olmayan parçalı Katlama(Orig.) tak-çıkart oyuncaklarına benzer ve aynı parçalar kullanılarak birçok değişik figür üretilebilir. Katlama (Orig.)de genel olarak kare şeklinde kâğıt kullanılsa da kâğıdın şeklinde bir sınırlama yoktur. Günümüzde Katlama (Orig.)nin birçok değişik türleri ortaya çıkmıştır. Mimari Katlama (Orig.), pop-up Katlama(Orig.), kirigami (kağıt kesme sanatı) bunlara örnek verilebilir. Modern Katlama (Orig.) olarak da adlandırılan bu tür Katlama (Orig.) türlerinde yapıştırma ve kesme serbest bırakılmıştır. Katlama(Orig.)'yi kirigamiden ayıran özelliği kirigaminin simetrik Katlama(Orig.)nin ise şekil yapma biçimlendirme sanatı olmasıdır.

Origami Tarihi

Origaminin başlangıyla ilgili kesin bilgiler olmasa da ilk defa kağıdı icad eden Çinliler tarafından yapıldığı daha sonra Budist rahipler tarafından Japonya'ya getirildiği düşünülmektedir. Gerçek gelişimini Japonya'da gösteren origami ismini bile Japoncadan almıştır. Japonya'da daha çok kabul görmesinin nedeni Japonların kağıda verdikleri önemden kaynaklanmaktadır. "Kami" yazılış olarak farklı olsada Tanrı kelimesiyle sesteştir. Kitap ve onun yapı malzemesi kâğıda saygı Japon geleneklerindedir. Origamiyi anlatmaya origaminin temel maddesi olan kağıttan başlamak gerekir. Kağıt Çinliler tarafından M.Ö.250'de icat edildi.Bu büyük icat insanlık tarihinde yazının icadından sonra en önemli olaydır. Kağıt ilk üretilmeye başladığı devirlerde çok pahalı ve az bulunan bir materyal olduğu için origami daha çok zenginlerin uğraştığı bir sanattı ve daha çok dini törenlerde kullanılıyordu. Zamanla kağıt üretme tekniklerinin gelişmesiyle kağıt üretiminin maliyeti azalmış ve origami daha geniş kesimlere ulaşma imkanı bulmuştur.

Kağıt origaminin tek temel maddesidir. Belkide kağıt gerçek değerini origamiyle kazanmıştır. Hemen hemen her çeşit kağıt origami yapmak için kullanılabilir, yalnız her model için her kağıt uygun olmayabilir. Klasik origami dediğimiz tek parça kağıttan yapılan hayvan veya eşya figürlerinde ince ve çabuk yırtılmayan nispeten sert kağıt kullanılırken, parçalı origamide daha kalın kağıt kullanılmaktadır. origami kelimesinin olarak ilk kullanılışı bildiğimiz kağıt katlama sanatından biraz farklı olsada temelinde yine katlama vardır. "origami Tsuki" sertifika, tasdikname, ruhsat anlamında kullanıldı. Bu Japonların eskiden özel belgeleri değişik biçimlerde katlamalarından kaynaklanmaktadır. Örneğin bir kılıç ustasına verilen diploma taklid edilmemesi için değişik biçimlerde katlanırdı. origami günümüze gelinceye kadar gelişim evrelerini batı ve doğuda farklı biçimlerde geçirmiştir. 20.yüzyılda kıtalar arası iletişimin artmasıyla batı ve doğu kanatları birbirini tanımış ve origami dünyanın hemen hemen her tarafına yayılmıştır.

Doğuda şüphesiz origamiye en çok sahip çıkan toplum Japonlar olmuştur. Japonlar şu anda yapılan birçok temel origami formunu bundan 1200 yıl öncesinde geliştirmişlerdir. Bu formlar Japonlar için dini değerler taşımaktaydı. Henian Döneminde (794-1185) dini törenlerde tapınaklarını süslemek için origami figürleri kullandılar. Japonya'da günümüze kadar gelen

Japoncada “Senbaorizuru”olarak adlandırılan 1000 Turna katlama geleneğinin de bu dönemde başladığı düşünülmektedir. Kağıdın çok değerli olması nedeniyle samuraylar birbirlerine hediye olarak bir çeşit origami olan kağıdın çiçek şeklinde katlanmasıyla Noshi süslerini kullanmışlardır. Yine günümüz Japonya’sında görebileceğimiz Noshi güzel bir dekorasyon malzemesi ve hediye pakedi süslemesi olarak kullanılmaya devam etmektedir.. Yine bu dönemde aristokrat sınıfı halkın düğün törenlerinde bir çeşit Japon içkisi olan “sake”, kelebek biçiminde katladıkları kağıtlarla süsledikleri bardaklarda gelin ve damata sunuldu. Muramachi Döneminde (1338-1573) kağıt dahada ucuzladığı için origami daha geniş bir tabakaya yayılmıştır. Bu dönemde Japonya’da samurayların gittiği “Ise” okulu ve normal halkın gittiği “Ogasawara” origami okulları bulunmaktaydı. origami bu dönemde yazılı bir kaynak olmadığı için babadan oğula öğretilerek varlığını sürdürmüştür.

Bugün origami hakkındaki bilgilerimizin çoğu Edo Dönemine (1603-1867) dayanmaktadır., Origaminin ilk yazılı kaynakları olan Senbaorizuru Orikata (1000 Turna Katlama) 1797, ve Kan No Mado 1845 bu dönemde yazılmıştır. origami dünyasında adından en çok söz ettiren kişi şüphesiz Akira Yoshizawa’dır. 50 000 in üzerinde çalışması olduğu tahmin edilen Akira Yoshizawa origami tariflerinde kullanılan sembolleri icat eden kişidir. Birçok origami kitabı olan Yoshizawa’nın eserlerinden çoğunun tarifi maalesef mevcut değildir. İpekyolu ile kağıdı Batı dünyasına tanıttığı gibi origamiyle de tanışmasına sebep olmuştur. Avrupa origamiyi ilk defa İspanyayı fetheden müslümanlardan öğrendi. İslamda insan ve hayvan figürlerinin yasaklanmış olmasından dolayı klasik origami figürlerinden çok origami desen çalışmaları ve geometrik formlar içeren parçalı origami çalışmalarına rastlanmaktadır. Origamiyle tanışan İspanyollar onu kültürlerinin bir parçası haline getirmişler ve origamiye birçok yeni figür kazandırmışlardır. İlk origami okulu “Unamuno” İspanya’da origaminin önde gelen isimlerinden Miguel Unamuno (1864-1936) tarafından açıldı. Bu okul varlığını günümüzde de sürdürmektedir. İspanyolların Güney Amerika’da origami konusunda önde gelen isimlerinden biri de Ismael Adolfo Cerceda’dır. Arjantin’in Baenos Aires kentinde yaşayan Cerceda aslında bir bıçak atıcısıdır. Sınırlarını sakinleştirmek için origami yapan Cerceda birçok yeni figür üretmiştir.

Sonuç

Origami öğretmek okullarda yaygın kullanılan bir sanat olmaktan çok uzaktır, çünkü bu sanat daha çok yaygınlaşmamıştır. Origami düzgün bir şekilde tanıtılmadığından ve çoğu eğitimci bu sanatın tüm sonuçlarının farkında olmadığından, origami sanatını gelişimsel anlamda ifadelendiremez.

Origami, ne kadar basit düzeyde bir sanat aktivitesi görünse de yine de özgüvenin ve el becerisinin geliştirilmesine yardımcı olur. Öğrencinin kendi başına bir şeyler inşa etmiş olmanın zevkinden bahsedin. Origami etkinliği düzenlenen öğrenciler daha sakin, daha arkadaş canlısı, sabırlarını geliştirmeyi öğrendikleri gözlemlenmektedir ve enerjilerini iyi şeyler başarmaya yönlendirdikleri gözlemlenmektedir.

Origaminin sanatsal kısmı söz konusu olduğunda, şekil ve renk kombinasyonunun yardımcı olduğu görülüyor. Estetik duygularını, yaratıcılıklarını ve sanatsal duyarlılıklarını geliştirmelerini sağlamaktır. Zamanla üslupları da gelişmektedir.

KAYNAKÇA

Akpınar, A. (2022). Sanat Yapıtında Gerçek Nesneden Uzaklaşma Sürecinde Teknolojinin Rolü ve Dijital Sanat Nesnesi. <https://doi.org/10.54614/ArtVis.2022.1030400> adresinden alındı

Aktan, C. (2007). Yüksek öğretimde değişim: global trendler ve yeni paradigmlar. Değişim çağında yüksek öğretim: global trendler ve yeni paradigmlar. İzmir: Yaşar Üniversitesi Yayını.

Al-Amri, M. (2011). Multidiscipline-based Art Education Model: A Possible Way for Improving the Quality of Teaching Art. *The International Journal of the Arts in Society Annual Review*, 6(4), 76-98.

Allison, B., & Hausman, J. (1998). The Limits of Theory in Art Education. *Journal of Art & Design Education*, 17(2), 121-127.

Altunay, 2013 akt. Winegard. (2019). Dijital Medya Teknolojilerinin Sanatın Ve Tasarımın Yaygınlaşmasındaki Yeri Ve Önemi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Bozyel, H. (2021). Ouchhh kurucu ortağı Ferdi Alıcı: Fikir teknolojiden önce gelir. Bridges, D. (2006). The disciplines and the discipline of educational research. *Journal of Philosophy of Education*, 259-272.

Buschkühle, C. (2021). Beuys and Artistic Education. <https://beuysonoff.com/freeinternational-university/education/beuys-and-artistic-education/> adresinden alındı

Bümen, N. T. (2004). Okulda Çoklu Zeka Kuramı. Ankara: Pegem A. Yayıncılık.

Cabanne, P. (1997). Kolajlar (324-327). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Çuhacı, G. (2007). Dijital sanatlarda bedeninin kullanımı . Marmara Üniversitesi .

Dasdas. (2022, Ekim 20). Paralel Evren. <https://www.dasdas.com.tr/paraleluniverse/> adresinden alındı

Delier, A. (2005). Sanat eğitiminde disiplinler arası yaklaşımlar. Yüksek Lisans Tezi. . İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Demirel, M., & Coşkun, Y. (2010). Case Study on Interdisciplinary Teaching Approach Supported by Project Based Learning. *The International Journal of Research in Teacher Education (IJRTE)*, 2(3), 27-52.

MEB. (2006). Görsel sanatlar dersi.

MEB (2016). STEM eğitimi raporu, Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel

Müdürlüğü, http://yegitek.meb.gov.tr/stem_egitimi_raporu.pdf

MEB. (2018). Görsel sanatlar dersi.

MEB. (2018). Teknoloji ve Tasarım. Ankara.